

26.7.2007

HAM-2007-R-5-531
JOT/33A/2007

Hollolan kunta
PL 66
15871 Hollola

Nostavan logistiikka-alue, kiviaineksen otto, Hollola

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Hollolan kunta on 2.5.2007 toimittanut Hämeen ympäristökeskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain mukaisen arviointiohjelman Hollolassa sijaitsevasta Nostavan logistiikka-aluehankkeesta, erityisesti hankkeen edellyttämästä kiviaineksen otosta. YVA-ohjelman on laatinut hankkeesta vastaavan Hollolan kunnan konsulttina Ramboll Finland Oy. Hämeen ympäristökeskus toimii YVA-menettelyssä yhteysviranomaisena ja antaa YVA-ohjelmasta yhteysviranomaisen lausunnon. Näiden tahojen yhteystiedot ovat seuraavat:

Hollolan kunta, PL 66, Virastotie 3, 15871 Hollola
Ramboll Finland Oy, Terveystie 2, 15870 Hollola
Hämeen ympäristökeskus, Lahden toimipaikka, PL 29, Kauppakatu 11 C,
15141 Lahti.

Hanketiedot

Logistiikka-aluehankkeen lähtökohtana on sijoittaa tavaraliikenteen keskus ja Vuosaaren suursatamaa täydentävä sisämaan terminaali Hollolan Nostavaan Lahti-Kerava -oikoradan ja valtatie 12 uuden linjauksen välittömään tuntumaan. Tässä YVA-menettelyssä arvioidaan lähinnä hankkeen edellyttämän mittavan kiviainesten louhinnan ja käsittelyn sekä siirtotöiden ympäristövaikutuksia. Mahdollisuuksien mukaan arvioidaan myös logistiikka-alueen toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia, joita käsitellään lisäksi käynnistetyn asemakaavan laadinnan yhteydessä. Hankkeen vaihtoehdot (1a ja 1b ja 2a, 2b ja 2c) rakentuvat sen toteutuksen alueellisesta vaiheistuksesta, Pukkomäestä (louhitaan tai ei louhita) ja pohjoisesta asiakasraiteesta (rakennetaan tai ei rakenneta). Lisäksi on hankkeen toteuttamatta jättämisen vaihtoehto (0-vaihtoehto).

Suoritemaksu (hankkeesta vastaavalle)

4 370 €

YVA-menettely

YVA-menettely on tässä hankkeessa tarpeen, koska YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon 2b) –kohdan mukaan YVA-menettelyä on sovellettava kiven, soran tai hiekan ottoon, kun louhinta- tai kaivualueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettava ainesmäärä vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa.

YVA-ohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on ja mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä. Ympäristökeskus kuulutti YVA-ohjelman ja toimitti sen nähtävillä. Kaikki, joiden oloihin tai etuihin hanke voi vaikuttaa, samoin kuin ne yhteisöt ja säätiöt, joiden toimialaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea, voivat ilmaista mielipiteensä arviointiohjelmasta. Ympäristökeskus myös pyysi arviointiohjelmasta lausunnot.

Saatuana mielipiteet ja lausunnot ympäristökeskus antaa YVA-ohjelmasta yhteysviranomaisen lausunnon hankkeesta vastaavalle. Hankkeesta vastaava tekee tarvittavat ympäristöselvitykset YVA-ohjelman ja yhteysviranomaisen lausunnon mukaisesti ja kokoaa tiedot YVA-selostukseksi, joka valmistunee vuoden 2007 loppupuolella. YVA-selostuksesta pyydetään lausunnot ja mielipiteet ja pidetään yleisötilaisuus vastaavalla tavalla kuin YVA-ohjelmasta. Ympäristökeskus antaa lopuksi lausunnon arviointiselostuksesta ja sen riittävyydestä. Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Eri menettelyiden yhteensovittaminen

Samanaikaisesti YVA-menettelyn kanssa on käynnistynyt myös alueen asemakaavan laatiminen. Asemakaavan valmistelua ja YVA-menettelyä pyritään viemään rinnakkain. Asemakaavan vaikutusten arvioinnissa voidaan hyödyntää YVA-menettelyssä syntyviä selvityksiä ja päinvastoin. Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ja alustavaa asemakaavaluonnosta esiteltiin samassa yleisötilaisuudessa kuin YVA-ohjelmaa.

YVA-ohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

YVA-ohjelma kuulutettiin Etelä-Suomen Sanomissa 6.5.2007. Kuulutus ja YVA-ohjelma olivat nähtävillä 8.5.-6.7.2007 Hollolan kunnan yhteispalvelupiste Piipahluksessa. YVA-ohjelma oli myös Internetissä osoitteessa <http://projektit.ristola.com/hollola/nostava-yva/>. Kuulutus oli myös ympäristökeskuksen verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/ham > Ajankohtaista > Kuulutukset. YVA-ohjelmasta ja asemakaavasta pidettiin yleisötilaisuus 9.5.2007.

YVA-ohjelmasta pyydettiin lausunnot Etelä-Suomen lääninhallitukselta, Hämeen tiepiiriltä, Lahden kaupunginhallitukselta, Lahden kaupunkiseudun seutuhallinnolta, Päijät-Hämeen maakuntamuseolta/Lahden kaupunginmuseolta, Päijät-Hämeen liitolta ja Ratahallintokeskukselta.

Yhteenvedo annetuista lausunnoista ja mielipiteistä

Etelä-Suomen lääninhallitus esittää, että arviointiselostuksessa on arvioitava myös mahdolliset vaikutukset alueen alkutuotantoon sekä marjastukseen ja sienestämiseen.

Päijät-Hämeen liitto toteaa lausunnossaan, että maa-ainesten otto on tarpeen suunnitellun Nostavan logistiikka-alueen toteuttamista varten. Alueen maankäyttö ratkaistaan samaan aikaan laadittavalla asemakaavalla. Logistiikka-alueen toteuttamiseen liittyy epävarmuus valtatie 12 Lahden eteläisen ohitien toteuttamisesta, joka on edellytys logistiikka-alueen käyttöönotolle. Kiviainesten käyttö on suunniteltu myös valtatie rakentamiseen. YVAN tarkastelualue on osoitettu seutukaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi ja vahvistettavana olevassa maakuntakaavassa maaliikenteen alueeksi. Hanke toteuttaa maakuntakaavan tarkoitusta ja logistiikka-alueen toteuttamisen liikenteellisiin epävarmuustekijöihin on varauduttu arviointiohjelmassa, joten Päijät-Hämeen liitolla ei ole huomauttamista arviointiohjelmasta.

Ratahallintokeskuksella ei ole huomautettavaa YVA-ohjelmasta.

Hollolan ympäristöyhdistys katsoo, että melu, pöly ja tärinä pitää ottaa huomioon laajemmalla vaikutusalueella. Uudet asuinalueet jäävät melulle alttiiksi ja pöly leviää. Niiden suojaus on mietittävä. Meluvaikutukset Luhdanjoen lintutornin alueella pitää ottaa huomioon. Hakosillan asuinalueen pohjavesiesiintymä vaarantuu tärinän vuoksi (vesihuollon järjestäminen) ja asunnot voivat vaurioitua. Asunnon arvo ja viihtyisyys kärsivät melun ja pölyn vuoksi (riittävä suojaus). Koivusillanjoen varren myl-alue ei ole joen suoja-alue, vaan sille pitää jättää riittävästi suoja-alueita. Tiesyhteys pitää suojata Koivusillanjoen jyrkänteen alla (vähintään puuston istutus). Melu, tärinä ja pöly eivät ole tilapäisiä, vaan louhinta-ajat saattavat olla pitkäaikaisia ja vaikutukset epäsuorasti laajemmalla alueella. Louhintaa ja lastausta juniin ei saa tehdä pyhäpäivisin, myöhään iltaisin ja öisin, ja se pitäisi keskittää tiettyihin aikoihin. Louhinta, "kuonakasat" ja välivarastointi vaikuttavat myös maisemaan eivätkä saisi jäädä pysyvästi maisemaa pilaamaan. Jos maa-aineksia kuljetetaan maanteitse, niiden pitää olla melulta suojattuja asutuksen ja luonnon häiriintymisen estämiseksi eikä tiesyhteys saa kulkea kulttuurimaiseman halki. Tiesyhteudet pitää harkita mahdollisimman vähän luontoa ja maisemaa rasittavasti. Tiesyhteyste-are etelään on tarkoituksenmukaista ratkaista ympäristöyhdistyksen lausunnon mukaisesti (vrt. Nostavan osayleiskaavan lausunto). Radan alikulkua Hakosillassa pitää parantaa (pyörätievaraus osayleiskaavassa). YVAsta pitää tiedottaa vaikutusalueen asukkaille paremmin.

Pennasen alueen tiekunta huomauttaa kannanotossaan, että logistiikka-alueelle kulkevan huoltotien sijaintia on muutettu verrattuna aiemmin yleisölle esitettyihin kaavasunnitelmiin. Esitetty huoltotie muodostaa vaarallisen tasoristeyksen rautatien kanssa tai edellyttää eritasoristeystä. Tiekuunta vastustaa huoltotien tuomista näin lähelle Pennasen alueen asutusta ja ehdottaa huoltotien linjaamista rautatiealueen ulkopuolelle (so. pohjoisemmaksi nyt esitetystä). Tiekuunta muistuttaa, että Pennasen alue on III-luokan pohjavesialueella. Alueella toimiva vesiosuuskunta – jonka perustamisvaiheessa on teetetty pohjavesikartoitus - toimittaa talousveden useimpiin alueen kiinteistöistä, osalla talouksista on oma pora- tai rengaskaivo. Oletettavasti pohjavesien merkittävien muodostumisalue ovat logistiikka-alueen rikkonaiset kalliot. Tiekuunta vaatii kaivovesien erityistarkkailua ennen logistiikka-alueen rakennustöiden aloittamista ja niiden aikana. Louhintatyö aiheuttaa melu- ja pölyhaittaa asutukselle. Tiekuunta vaatii, että mahdollisessa maa-ainesten ottoluvassa vaaditaan pölymättömän louhinta- ja murskausmenetelmän käyttöä, edes kastelua, ja meluhaittojen vähentämiseksi toimintakieltoa ilta- ja yöaikoina sekä viikonloppuisin. Tiekuunta ehdottaa, että ylijäämämasseista rakennetaan melu- ja pölysuojavalli asutuksen ja louhinta-alueen väliin eli korotetaan huomattavasti luonnos-

taan jäävää mäkeä. Louhintatyö aiheuttaa tärinää. Pennasen alueen taloista osa on rakennettu kallion päälle, osa laattaperustaisena paksun savikerroksen päälle. Kovan savikerroksen alta on jokaisen kaivon tai muun syvemmän kaivutyön yhteydessä löytynyt vetelä liejusavikerros ennen kalliota. Vaarana ovat vauriot rakennusten perustuksille ja rakennusten painuminen. Toivomme, että rakennuksille tehdään näiltä osin tarkastus ja korkomittaukset ennen louhintatöiden aloittamista. Kannanotossa on kolme liitettä: 28.3.2004 kannanotto Nostavan terminaalihankkeesta vastaaville 6.4.2004 Nostavan koululla olleeseen kuulemistilaisuuteen, 9.3.2005 kannanotto Nostavan osayleiskaavaaluonnokseen ja 30.11.2005 kannanotto Nostavan osayleiskaavaehdotukseen. Näissä liitteissä on runsaasti YVA-ohjelmasta annettua kannanottoa täydentäviä tietoja.

Henkilö A kantaa huolta YVAN ja siinä esitetyn välittömän vaikutusalueen riittävydestä useista näkökohdista: YVA on vain kiviaineksen ottoa varten, vaikka itse toiminta aiheuttaa mm. paljon melua. Välittömien vaikutusten alue ei kata alle 3 km:n päässä olevaa Kartanon omakotialuetta eikä yli 3 km:n päässä olevaa keskustan taajama-aluetta. Alueen tuleva loppukäyttö aiheuttaa myös erittäin suuren rekkaliikenteen, joka kohdistuu myös mm. Okeroisten maisema-alueelle ja Koivusillantien varteen. Toiminnasta johtuva melu, pöly ja tärinä aiheuttavat alle puolen kilometrin päässä mäellä olevalle Hakosillan alueelle pysyvän haitan, joka vaikuttaa mm. asumiseen, pohjaveden laatuun sekä rakennusten kuntoon, turvallisuuteen ja arvoon. Tärinä saattaa vaikuttaa Porvoonjoen kuntoon. Koivusillanjoki pitää suojata haittavaikutuksilta hyvin. Koivusillanjoen MY-alueella ei saa laskea osaksi suojavyöhykettä. Huolta aiheuttaa myös alueen sisäpuolelle jäävien talojen pakkolunastus ja niiden arvon menetyt. Kirjoittaja kysyy, eikö myös tiestä ja toiminnasta tarvitse tehdä YVAA. Hän tuo myös esiin Hakosillan pohjaveden luokituskysymykset ja pohjaveden tuhoutumisuhan hankkeen vuoksi. Hän myös esittää, että tieto YVAN yleisötilaisuudesta tuli liian lyhyellä varoitusajalla.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yhteysviranomaisen toteaa YVA-lain 9 §:n mukaisesti, miltä osin arviointiohjelmaa on tarkistettava. Nostavan logistiikka-alueen YVA-ohjelmassa on kaikki YVA-asetuksen 9 §:n edellyttämät asiakohdat. Niitä on kuitenkin tarpeen joiltakin jäljempänä todetuilta osin tarkentaa.

Hankekuvaus

Hanke on tässä ympäristövaikutusten arvioinnissa rajattu koskemaan pääasiassa Nostavan logistiikka-alueen rakentamiseksi tarvittavan kiven, soran ja hiekan ottoa, koska niiden vuoksi hankkeessa on YVA-asetuksen hankeluettelon 2b)-kohdan perusteella sovellettava YVA-menettelyä. Varsinaisen logistiikka-alueen toiminnan vaikutuksia on tarkoitus käsitellä pääasiassa asemakaavoituksen yhteydessä.

Ympäristökeskus katsoo, että koska varsinainen hanke on logistiikka-alue eikä kiviainesten otto, myös YVAssa arvioitava hanke on lähtökohtaisesti logistiikka-alue. Vain tästä lähtökohdasta arviointi voi täyttää YVA-lain tavoitteen eli lisätä ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa ja samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. Hankkeessa suunnitellaan logistiikka-aluetta, ei pelkkää kiviainesten ottoa. Kansalaisten tulee saada ympäristövaikutusten arvioinnissa tietoa koko logistiikka-aluehankkeesta riippumatta siitä, minkä YVA-lain ja -asetuksen pykälän ja kohdan perusteella sen ympäristövaikutus-

ten arviointi on määrätynyt. Ympäristövaikutusten arviointiin kuuluu olennaisesti se, että arvioitavaa hanketta tarkastellaan ja vaikutukset arvioidaan koko sen elinkaaren ajalta. Logistiikka-aluehankkeessa kiviaineksen otto on yksi, joskin olennainen, osa hanketta, mutta sen elinkaareen kuuluvat myös mm. alueen rakentaminen, kuten esimerkiksi tie- ja rautatieyhteyksien rakentaminen, ja alueen varsinainen käyttö ja toiminta. Kiviaineksen otto sen sijaan ei ole itsenäinen hanke, joka toteutuisi siltään logistiikka-aluehankkeesta riippumatta.

Hankekuvauksessa tulee siten kuvata koko logistiikka-aluehanketta ja siihen sen elinkaaren eri vaiheissa kuuluvia toimintoja, jotta kansalaiset voivat YVA-lain tarkoittamalla tavalla saada tietoa koko suunnitteilla olevasta hankkeesta, ei vain sen yhdestä sen osasta. Toinen asia on sitten se, jos ja kun hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa ja kuvauksessa keskitytään pääosin hankkeen edellyttämän kiviaineksen oton vaikutuksiin; ne ovat joka tapauksessa hankkeen tässä vaiheessa konkreettisimmin arvioitavissa olevia, kiviaineksen oton pitkän ajallisen keston ja laajuuden vuoksi varsin merkittäviä vaikutuksia. Myös hankkeen elinkaaren mukaisia muita vaikutuksia tulee kuitenkin mahdollisuuksien ja käytettävissä olevien tietojen mukaisesti arvioida ja kuvata, kuten arviointiohjelmassa on todettukin. Logistiikka-alueen toiminnan vaikutuksia selvitetään tarkemmin alueen asemakaavoitusmenettelyssä, josta ne voidaan saada YVA-selostukseen.

Keskeinen hankekuvauksen täydennettävä kohta koskee hankkeessa tarvittavia tieyhteyksiä ja niille kohdistuvia liikenne- ja kuljetettavien aineiden määriä ja niiden ajallista jakautumista hankkeen elinkaaren eri vaiheille. - Arviointiohjelmasta jää epäselväksi sivulla 10, mitä tarkoittaa Nostavantien vaihtoehtoinen yhteys, jota ei ole piirretty samalla sivulla olevaan kaaviokuvaan. Koskimyllyntie tuodaan esiin vaihtoehtoisena tieyhteytenä maamassojen siirtämiseen ennen kehätien rakentamista. Muualla tekstissä kuitenkin todetaan, että työnaikainen yhteys alueelle rakennetaan aluksi Koskimyllyntieltä. Se ei siten ilmeisesti ole vaihtoehto, vaan rakennetaan joka tapauksessa.

Hanketta koskevat lupa- ja muut päätökset

YVA-lain 13 §:n mukaan viranomaisella ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon. Hanketta koskevasta lupapäätöksestä tai siihen rinnastettavasta muusta päätöksestä on käytävä ilmi, kuinka arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon. Arviointiohjelmassa YVA-lain em. pykälään on viitattu vain maa-aineslain mukaisen luvan yhteydessä. YVA-laissa tarkoitettu arvioinnin huomioon ottaminen ei kuitenkaan tarkoita vain yhtä hankkeessa tarvittavaa lupapäätöstä, vaan kaikkia sen toteuttamisen kannalta olennaisia lupia ja vastaavia päätöksiä.

Arviointiohjelmassa on todettu, että hankkeen tarvitsemaa maa-aineksen otto-lupaa ja ympäristölupaa haetaan Hollolan kunnalta. Toimivaltainen viranomaisella molemmissa tapauksissa on kuitenkin Lahden seudun ympäristölautakunta.

Hankkeen vaihtoehdot

Hankkeen vaihtoehdot syntyvät mm. Pukkomäen louhimisesta tai louhimatta jättämisestä, minkä mukaan on tehty myös eri vaihtoehtojen massalaskelmat vaihtoehtoittain. Tekstissä todetaan (s. 8), että jos Pukkomäkeä ei louhita, sen

alueelle voidaan kuitenkin suunnitella esim. kalliovarastointia. Myös kalliovaraston rakentaminen edellyttää jonkinasteista louhimista; sitä ei kuitenkaan ole massalaskelmissa tai edes tekstissä esitetty.

Nollavaihtoehdosta kerrotaan, että siinä kiviainesten ottoa ei toteuteta täysimääräisenä ja muista alueen käyttövaihtoehdoista päätetään kaavoitusmenettelyn kautta. Jotta nollavaihtoehdon vaikutukset voidaan arvioida hankevaihtoehtojen vaikutusten arviointiin verrattavalla tavalla, se tulee kuvata tarkemmin, mm. kiviainesten oton määrää tulee tarkentaa.

Arviointiohjelmassa esitelty hankkeen vaiheistus jää epäselväksi. Rakentamisen vaiheiden ja vaihtoehtojen esittelyn yhteydessä (s. 7-8) puhutaan vaiheista I-III ja yhteensä 210 ha:n rakentamisalueesta. Hankkeen toteutuksen aikataulun ja sijainnin ja maankäytön (s. 11-12) yhteydessä puolestaan puhutaan vaiheista I-II ja todetaan hankealueen olevan yhteensä noin 200 ha.

Alueen ympäristön nykytilan kuvaus

Alueen ympäristön nykytilan kuvauksessa kiinnittää huomiota se, että siinä kuvataan lähinnä itse hankealuetta (tekstissä puhutaan suunnittelualueesta tai jonkun kerran jopa kaava-alueesta), ei juurikaan hankealueen ympäristöä. Ympäristön tilaa pitäisi kuvata hankealueelta ja sen ympäristöstä niin laajalti, että ympäristöön kohdistuvien vaikutusten tunnistaminen ja vaikutusselvitysten kohdentaminen on mahdollista.

Nykytilan kuvauksesta puuttuu tärkeitä osa-alueita. Esimerkiksi tiedot mahdollisille haitoille altistuvista asukkaista, asuinrakennuksista ja muista herkistä kohteista puuttuvat. Myös vaikutusalueen maanteiden kunto, liittymien toimivuus ja liikenneturvallisuus pitää selvittää. Alueen pintavesistä ja niiden nykytilasta ei ollut mitään mainintaa. Myös kuvaukset nykyhetken paikallisesta ilmanlaadusta sekä melusta ja tärinästä tarvitaan arvioinnin pohjaksi.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arviointiohjelmassa esitetty **välittömien vaikutusten tarkastelualue** on liian suppea ainakin liikenne- ja tienpitovaikutusten kannalta. Myös maisema- sekä pohjavesi- ja vesistövaikutukset saattavat ulottua esitettyä laajemmalle alueelle. Hankkeesta aiheutuvat melu, pöly ja tärinä eivät nekään jääne vain toiminta-alueelle tai edes ehdotetulle vaikutusalueelle.

Liikennevaikutuksista on selvitettävä esitettyjen lisäksi vaikutukset tiestölle ja tienpidolle, liikenteelle ja liikenneturvallisuudelle. Myös raskaan liikenteen melu- ja mahdolliset tärinähaitat on arvioitava. Huoltotien ja mahdollisten muiden yhteyksien rakentamisen vaikutukset on selvitettävä.

Tärinähaitat on todettu tärkeiksi vaikutuksiksi, mutta niistä ei ole esitetty tehtäväksi mitään selvityksiä. Arvioinnissa on selvitettävä louhinnasta, räjäytyksistä ja raskaasta liikenteestä aiheutuvat tärinähaitat viihtyisyydelle ja asuinrakennuksille. Mahdollisuuksien mukaan on selvitettävä myös yhteisvaikutuksia rautatieliikenteen aiheuttaman tärinän kanssa.

Meluvaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon, että louhinnasta ja murskauksesta aiheutuva melu on luonteeltaan iskumaista ja siten erityisen häiritsevää. Melun ekvivalenttitasojen lisäksi on tarkasteltava myös melun

enimmäistasoja ja melutapahtumien ajallista jakautumista (yö/päivä) ja toistuvuutta. Mahdollisuuksien mukaan on otettava huomioon yhteisvaikutukset rautatieliikenteen aiheuttaman melun kanssa.

Pöly on yksi hankkeen merkittävimpiä vaikutuksia, ja siksi on selvitettävä sen vaikutuksia paikalliseen ilmanlaatuun. Koska kyseessä on pitkäaikainen hanke, siitä aiheutuvat hiukkas- ja pölyhaitat tulee selvittää leviämismallia käyttäen. Saatuja tuloksia on verrattava valtioneuvoston ilmanlaadulle antamiin ohje- ja raja-arvoihin (VNp 480/1996 ja VNA 711/2001).

Elinkeinoelämään kohdistuvista vaikutuksista on huomattava, että vaikutusalueella on myös muita kuin urakointi- ja kuljetusyhtiöitä, esimerkiksi matkailuyritys, joka tarjoaa mm. lomamökkejä ja kalastusta, ja mahdollisesti myös alkutuotannon yrityksiä.

Pohjavesivaikutusten sekä yksityiskaivoihin ja vesiosuuskunnan vedenottoon mahdollisesti kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi tarvitaan tiedot pohjavesioloista, mm. pohjaveden pinnan tasosta ja sen vaihteluista (eli tarvitaan useamman kerran mittaustiedot), virtaussuunnista ja muodostumisalueista.

Arviointiohjelmassa todetaan **luontovaikutuksista**, että luonnonympäristön nykytilaa koskevat tiedot tarkennetaan ja "kerrotaan, miltä osin luonnonympäristöä häviää". Luontovaikutustenkin arvioinnissa pitäisi kuitenkin ensin arvioida haitallisten vaikutusten merkittävyys ja sen pohjalta tarvittaessa niiden vähentämis- ja ehkäisymahdollisuuksia. Louhinta saattaa edellyttää toimintaa pohjaveden pinnan tason alapuolella ja vaatia kuivatusta, joka voi aiheuttaa ottamisalueen reunaosien kasvillisuuden kuivumista.

Hankkeen **maisemavaikutuksia** arvioitaessa on tärkeää ottaa huomioon hankkeen koko elinkaari ja ottaa mukaan arviointiin myös esimerkiksi huoltotie- ja muiden yhteyksien sekä suojavallien rakentamisen maisemavaikutukset. Huoltotieyhteys Koskimyllyntieltä on yleiskaavassa (Kuva 5.4.) eri paikassa kuin alustavassa asemakaavaluonnoksessa (Kuva 4.2.).

Vaikutuksina luonnonvarojen hyödyntämiseen on aiottu pohtia kiviaineksen käyttöä. Arvioinnissa on selvitettävä myös hankkeen vaikutuksia marjastukseen ja sienestämiseen, jotka ovat osaltaan myös sosiaalisia vaikutuksia.

Riskien arvioinnissa on tarkasteltava pelkän kiviaineksen ottotoiminnan riskien sijasta mahdollisuuksien mukaan hankkeen koko elinkaaren aikaa. Riskien arvioinnissa olennaisia vaiheita ovat riskien systemaattinen tunnistaminen ja niiden merkittävyyden ja todennäköisyyden arviointi. Vasta niiden jälkeen on mielekästä pohtia niiden hallinnan tarvetta, keinoja ja vaihtoehtoja.

Haitallisten vaikutusten vähentäminen

Haitallisten vaikutusten vähentämisessä on tuotu esiin vain louhinnan ja murskaimen sijoittelu melu- ja pölyvaikutusten vähentämiseksi. Arviointiselostuksessa on pohdittava myös muita toimia melu- ja pölyvaikutusten vähentämiseksi. Samoin on selvitettävä tärinästä esimerkiksi viihtyisyydelle ja rakenteille aiheutuvien haittojen ehkäisemistä. Myös tienpidolle ja liikenteelle sekä liikenneturvallisuudelle aiheutuvien haittojen ja ongelmien estämistä ja lieventämistä on pohdittava. Pohjavesille ja lähialueen kaivoille aiheutuvien haittavaikutusten ehkäiseminen on tärkeää. Kulttuurihistoriallisesti ja maisemalli-

sesti arvokkaiden alueiden ja luonnoilta arvokkaiden jokivarsien suojaamiseksi pitää etsiä keinoja.

Seuranta

Seurantaohjelmassa pitäisi käsitellä ainakin melua, ilman laatua (hiukkaspitoisuutta) ja tärinää sekä vesistö- ja pohjavesivaikutuksia. Asuntojen korkotaso ja lähialueen kaivojen veden laatu on selvitettävä seurannan lähtötiedoiksi ennen kuin alueella aloitetaan toimenpiteet.

Osallistumisen järjestäminen

Arviointiselostusvaiheessa on pyrittävä huolehtimaan siitä, että tieto yleisötilaisuudesta on riittävän ajoissa ja näkyvästi esillä. YVA-laki edellyttää tiedottamaan vain kuuluttamalla kunnan ilmoitustaululla, sähköisesti ja ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, mikä ei kansalaisten tiedonsaannin kannalta ole aina ole riittävän tehokasta.

Arviointimenettelyyn voivat osallistua kansalaisten lisäksi kaikki ne yhteisöt ja säätiöt, joiden toimialaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea. Arviointimenettelyssä tavoitteena on paitsi em. tahojen mielipiteiden huomioonottaminen myös lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumista.

Raportointi

Ohjelmassa olisi ollut hyvä olla kartta, josta olisi ilmennyt kunnan maanomistus. Samoin kunnanrajojen olisi hyvä olla selkeästi ainakin jossakin kartassa. Kartat olivat niin pieniä, että niiden nimistöä tai asutuksen määrästä ei saanut kunnolla selvää. Kaaviokuvan 4.10. vaihtoehtoisissa tieyhteyksissä olisi ollut hyvä olla selventävä teksti. Myös kuvassa 4.2. olisi ollut tarpeen olla maankäyttömerkintöjen selitykset.

Lähdeluettelon monista julkaisuista puuttui julkaisija tai tekijä.

Ohjelmassa oli muutama huolimattomuusvirhe: sivulla 7 alueen B pinta-ala on taulukossa eri kuin kartalla, sivulla 9 vaihtoehdon 2b kuvasta puuttui b-kirjain. Arvioinnin internetsivut eivät ole arviointiohjelmassa mainituilla Hollolan kunnan sivuilla, vaan konsultin www-sivuilla.

Lausunnon nähtävillä olo

Ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnon antajille ja mielipiteen esittäjille. Se on nähtävillä kuulutuspaikassa ja tulee nähtäville myös ympäristöhallinnon verkkopalveluun osoitteeseen www.ymparisto.fi/ham/yva > Vireillä olevat YVA-hankkeet.

Ympäristökeskus lähettää kopiot YVA-ohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Hämeen ympäristökeskuksessa.

Johtaja

Harri Kallio

Kehittämispäällikkö

Riitta Turunen

Liite Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Jakelu Lausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät
Suomen ympäristökeskus (ja 2 kpl YVA-ohjelmia)
Hollolan kunta, Ilmoitustaulun hoitaja (ja lähete)

Liite

MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU

Maksun määräytyminen

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa (1387/2006) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollisella, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, on oikeus vaatia siihen oikaisua Hämeen ympäristökeskukselta. Oikaisuvaatimus on toimitettava ympäristökeskukselle kuuden (6) kuuden kuukauden kuluttua maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite, vaatimus maksun muuttamiseksi sekä oikaisuvaatimuksen perustelut.

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän ja oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite. Oikaisuvaatimus voidaan toimittaa ympäristökeskukseen myös sähköisessä muodossa. Kun sähköisessä asiakirjassa on riittävät tiedot lähettäjistä, sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella eikä myöskään ns. sähköistä allekirjoitusta tarvita.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Kirjallinen oikaisuvaatimus on jätettävä postiin tai sähköinen oikaisuvaatimus lähetettävä siten, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Hämeen ympäristökeskuksen postiosoite on PL 131, 13101 Hämeenlinna ja käyntiosoite Birger Jaarlinkatu 13. Lahden toimipaikan postiosoite on PL 29, 15141 Lahti ja käyntiosoite Kauppakatu 11 C. Sähköposti toimitetaan osoitteeseen kirjaamo.ham@ymparisto.fi.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Laki valtion maksuperustelain muuttamisesta (961/1998)

Ympäristöministeriön asetus (1387/2006) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)